

Christina "Kina" Edin
Samordnare
Våren 2017

Forskningsöversikt

Ni som jag, får säkert frågan om "nyttan" med särskilt pedagogiskt stöd. Är det verkligen någon mening med att Kalle, Stina och Olle som alla har en funktionsnedsättning får stöd? Klarar de sina studier? Jag har brukat svara att forskning visar att de klarar sina studier lika bra men har aldrig lyckats hitta den där forskningen som visar det. Det känns viktigt att vi inte bara slänger oss med olika påståenden utan kan verifiera det vi säger så för några år sedan grävde jag fram en del forskning på området. Jag delar med mig av det här. Kom gärna med synpunkter och input. Flera av er har säkert andra inspel beträffande detta.

När jag påbörjade mitt grävande insåg jag att det finns en hel del forskning att fördjupa sig i och jag var tvungen att avgränsa mig. En annan reflektion är att universiteten faktiskt behöver ta till sig den forskning som är gjord och inte agera och tänka utifrån stereotyper och förutfattade meningar.

Jag har försökt att läsa igenom rapporterna med kritiska ögon och hittade mycket av intresse. Det jag läste styrker de jag säger, att studenter med funktionsnedsättning i hög grad klarar sina studier minst lika bra, och ibland t.o.m. i högre grad än studenter utan funktionsnedsättning.

Som ni vet är forskning en komplex process och undersökningarna har fokuserat på lite olika förhållanden. Ex. synliga resp. osynliga funktionsnedsättningar, etnicitet, socioekonomisk status, om man kommer från ett hem med akademisk bakgrund eller om man är den första i sin familj som läser på universitet, etc.

Jag vill understryka att jag inte är forskare och kan inte redogöra för alla statistiska samband och kanske inte heller kan dra exakt rätt slutsatser av studierna. Däremot kan jag se att det i stort samtliga undersökningar nedan, visar att studenter med funktionsnedsättningar klarar sina universitetsstudier lika bra och i vissa fall t.o.m. bättre än studenter utan funktionsnedsättningar. Det är alltså andra faktorer än funktionsnedsättning som är mer avgörande för/har större påverkan på studieframgång:

- Wessels rapport (2009), den som flera andra forskare hänvisar till, är en s.k. longitudinell rapport där forskarteamet har följt 11.317 högskolestudenter. De delade upp studenterna i olika grupper; studenter med synliga f-hinder (SWAD), studenter med osynliga f-hinder

(SWND) och studenter utan f-hinder (SWOD). Om jag tolkar undersökningen rätt ser man ingen skillnad på "graduation rate" hos studenter med eller utan funktionsnedsättningar. Däremot kan man se att studenter med funktionsnedsättningar tar lite längre tid på sig att nå fram till en examen. Det som också spelade roll var att det pedagogiska stödet var väl känt på universitetet och att studenterna nyttjade det. Fritt översatt: "Studenter med funktionshinder kan vara lika framgångsrika (enligt definitionen i uthållighet till examen) som studenter utan funktionshinder på grund av stödet som fås genom ODSS (Office of Disability Support Service). Att studenten redan innan studiernas påbörjan, är medveten om var kontoret finns, vilket stöd som finns, att informationen finns tydlig i broschyrer, på webbplatser och i annan reklaminformation. Gärna bilder av studenter med funktionshinder på campus." Sid. 122.

- Schwartz/Stewart (2014) hänvisar till Wessels rapport och skriver: "Like Wessel et al. (2009), we find that the dropout rates among respondents with and without disabilities are roughly the same ..." Däremot är det svårare för studenter med funktionsnedsättningar att få jobb: "The labour market outcomes for those with and without disabilities, however, are not at all the same. For this group of former students with disabilities, whose educational attainment is roughly equal to former students without disabilities, labour force participation is lower and unemployment higher ..." Sid. 2.

Schwartz/Stewart tittar också på socioekonomisk status och ser att den spelar roll. "Family socioeconomic status may play a role because families with higher socioeconomic status may be able to provide a higher level of support for their children." Sid. 10.

Schwartz/Stewart lyfter fram betydelsen av att det finns såväl pedagogiskt som ekonomiskt stöd för studenter med funktionsnedsättningar. Han fortsätter (fritt översatt): "Det är troligt att det stöd som samordningen på ett universitet erbjuder plus ekonomiskt stöd från staten, har gjort att studenter med funktionsnedsättningar känner sig mer bekväma på campus. Deras (studie-)framgång beror troligen delvis på dessa stöd, tillvida överlägsen tekniska hjälpmedel som nu finns tillgängliga." Sid. 15.

- Lombardi (2012) har tittat på studief framgång för första generationens akademiker med funktionsnedsättning och undersökte om det finns en kumulativ risk att både ha en funktionsnedsättning och vara första generationen akademiker. Det här var en rätt "råddig" undersökning, svår att tyda för mig som inte är forskare. Om jag fattade rätt kunde de se att samma "obstacles" hos första generationens akademiker, både med och utan funktionsnedsättning men med skillnaden att studenter med funktionsnedsättningar hade större "financial stress", lägre grad av stöd hemifrån, att de kände sig "disconnected from their home culture". Men de kunde också se att första generationens studenter med funktionsnedsättningar faktiskt i högre grad än andra generationens akademiker, använde sig av det pedagogiska stöd som universitetet erbjuder. Det mest använda stödet var förlängd tentatid. De betonade också att det är viktigt för lärosätena att utforma hela sin lärmiljö så att den blir tillgänglig för alla. Att studenterna inte bara ska inhämta kunskaper

utan också får möjligheter att lära sig färdigheter som planering, organisering, studiestrategier etc.

- Huger (2009) genomförde en studie på studenter under 2004 - 2006 vid universitet i USA och Puerto Rico. Hon såg att 75,2% av studenterna med funktionsnedsättningar tog ut en examen jämfört med 68,8% av studenterna som inte hade en funktionsnedsättning.
- Lichiello (2012) har gjort en sammanställning av flera olika rapporter/undersökningar, bl.a. av ovan nämnda och kommit fram till samma slutsatser.

Sammanfattningsvis; studenter med funktionsnedsättning fullföljer i lika eller högre grad sina akademiska studier som studenter utan funktionsnedsättning. Det som är viktigt för studenter att nå studieframgång, är att universitet och högskolor har en väl fungerade och känd disability service, att man är medveten om att personligt stöd, attityder och förhållningssätt är bra mycket viktigare än stereotypa och enbart tekniska lösningar. Samt att undervisningen organiseras utifrån principen om Universal Design for Learning (UDL).

Det som spelar större roll för studieframgång är alltså social bakgrund, socioekonomisk status, etnicitet, genus etc. Så har jag tolkat detta.

Luleå i februari 2017

Kina Edin

Christina "Kina" Edin
Coordinator for students with special needs
Samordnare för studenter med funktionsnedsättning
Luleå tekniska universitet
SE-971 87 Luleå
0920 – 49 33 73
www.ltu.se/funka